BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

EHL-İ BEYT
KERBELÂ
VE
MERSİYE

HÜSEYİN ALGÜL - MUSTAFA KARA

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Ehl-i Beyt
Kerbelâ ve Mersiye

Hüseyin Algül - Mustafa Kara

Bursa Büyükşehir Belediyesi Kitaplığı / Ehl-i Beyt Kerbelâ ve Mersiye

Proje Koordinatörleri / Aziz Elbas, Ahmet Erdönmez

Proje Yürütücüsü / Bursa Araştırmaları Merkezi www.bursaarastirmalarimerkezi.org

Yazar / Hüseyin Algül - Mustafa Kara

Dizgi / Mervenur - Esmabegüm
Görsel / Mehmet Temelli
Tashih / Kenan - Olcay - Bilal
Görsel Tasarım / Yakup Şahiner

ISBN / 978-605-9968-14-0
Basım Yılı ve Yeri / 1. Baskı; Ekim 2014, Rota Barışçı Matbaacılık / Bursa

Yapım / © 2014 Bursa Kültür A.Ş. Bu kitabın tüm yayın hakları Bursa Kültür A.Ş.'ye aittir. Yazılı izin olmadan kısmen ya da tamamen yeniden basılamaz.

Dağıtım / Bursa Kültür A.Ş. - Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi B Kapısı Osmangazi-Bursa/Türkiye
Tel: + 90 224 253 26 46 Faks: + 90 224 253 14 85 info@bursakultur.com / www.bursakultur.com

Kütüphane Bilgi Kartı / Catalog-in-Publication Data (CIP)
Algül, Hüseyin - Kara, Mustafa / Ehl-i Beyt Kerbelâ ve Mersiye
1. Kerbela 2. Hasan Hüseyin 3. Mersiye

KERBELÂYA TARİH

İmtihandır Kerbelâ

Verememek ne belâ

Geldi Oniki İmam

Dedi: 'HER YER KERBELÂ'

680

Torunlarımıza..

HA / MK

İÇİNDEKİLER

SUNUM **7**
ÖNSÖZ **11**
GİRİŞ **19**
HADİS KAYNAKLARINA GÖRE Hz. MUHAMMED'İN EHL-İ BEYT'E MUHABBETİ **19**
Kur'ân-ı Kerîm'de ve Hadîs-i Şerîflerde Ehl-i Beyt Kavramı Nasıl Yer Alıyor? 19
Ehl-i Beyt Kavramına Kimler Girer? 21
Türk Dünyasında Ehl-i Beyt Sevgisi **29**

BİRİNCİ BÖLÜM **41**
KERBELÂ FACİASINDAN ÖNCEKİ SİYASÎ DURUMA BİR BAKIŞ **41**
İç Bünyede Sıkıntıların Oluşması 41
Hucr b. Adî ve Arkadaşlarının İdamı 42
Hz. Hüseyin'in Konudan Haberdar Edilmesi 45
Yezid'in Veliahd Tayini ve Halkın Biata Zorlanması 46
Bazı Zatların Endişeleri 47
Muâviye'nin, Oğluna Biat Almak Gayesiyle Hicaz'a Gidişi 48
Abdullah b. Zübeyr'in Muâviye'ye Bazı Teklifleri 49
Yezid'in İktidara Geçişi ve Bu Süreçte Önüne Çıkan Engeller 51

İKİNCİ BÖLÜM **57**
KERBELÂ FACİASI **57**
Hz. Hüseyin'in Kûfe'ye Davet Edilişi 57
Hz. Hüseyin'in Meseleyi Yakınlarıyla İstişaresi 59
Müslim b. Akîl'in Meseleyi Tahkik İçin Kûfe'ye Gönderilmesi ve Bu Süreçte Olup Bitenler 60
Uyarılar ve Hz. Hüseyin'in Konuya Yaklaşımı 67
Hz. Hüseyin'in Kûfe'ye Hareketi 69
Hz. Hüseyin'in, Müslim b. Akîl'in Ölüm Haberini Alması 72
Kafilenin Zûhusum Suyu Yanında Hürr Adlı Şahıs Tarafından Kuşatılması 73
Kafilenin İkinci Bir Emre Kadar Kûfe ve Hicaz Dışında Bir Cihete Zorlanması 74

Hz. Hüseyin'in Yola Devam Edişi 79
Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da Kuşatılması 80
Ömer b. Sa'd'ın Kerbelâ'ya Hareketi 81
Ömer b. Sa'd'la Hz. Hüseyin Arasında Görüşmeler 82
Şemir'in Valiyi Tahriki 84
İbn Ziyad Ordusunun Harekete Geçişi 85
Hz. Hüseyin'in Son Gecesi 88
İki Tarafın Adamlarını Konuşlandırması ve Hz. Hüseyin'in Kûfe Ordusuna Bazı Hatırlatmaları 89
Züheyr b. Kayn'ın Sözleri 90
Hürr Adlı Şahsın Hz. Hüseyin Tarafına Geçmesi 91
Çarpışmaların Başlaması ve Giderek Şiddetlenmesi 94
Hz. Hüseyin'in Şehit Edilmesi 98
Medinelilerin Olaydan Haber Almaları 100

SONUÇ 105

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 109
ŞEMSEDDİN MISRİ EFENDİ'NİN MERSİYELERİ 109

YÜZ YIL ÖNCE OSMANLI NASIL KORUDU ŞİMDİ NASIL? 157

KAYNAKLAR 159

SUNUM

Kerbela Olayı, Müslümanların tarihindeki en trajik olaylardan biridir. Peygamber Efendimizin torunu Hz Hüseyin'in'le birlikte kadın ve çocukların da şehit edildiği olay 10 Muharrem'de gerçekleşti. Muharre ayı'nın tarihimizde kültürümüzde önemli bir yeri vardır. Ama en çok da yüreklerimizi sızlatan Hz. Hüseyin'in şehit edilmesi olayını hatırlatan aydır.

Muharrem ayı, ortak bir hüzün ve matem ayı olduğu kadar bugün bizler için de bir muhasebe, adalet, hak, hakikat ve hikmet anlayışımızı gözden geçirme ayı olmalıdır. Bugün dünyanın bir çok yerinde yaşanan haksızlık ve adaletsizlikler göz önüne alındığında Kerbela olaylarını ve sonuçlarını doğru okumamız, aynı olayların yeniden yaşanmamasını sağlayacak, Hz. Hüseyin'in uğruna canını feda etiği hak, adalet, rahmet, merhamet, müsamaha ve şefkat duyguları yeniden ihya olacaktır.

Bursa Büyükşehir Belediyesi olarak, soyut ve somut tüm tarihi ve kültürel birikimimizi kayıt altına alma çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz. Bursa'mıza ait yazınsal verilerin bir disiplin dahilinde ortaya çıkarılması noktasında çalışmalar yapan tüm akademik, profesyonel ve amatör çalışmaları destekliyoruz. Geleneksel kültürümüzün ayrılmaz bir parçası olarak hayatımızda yer alan Hz. Hüseyin ve Kerbela Olayı'nın anlatıldığı bu çalışmayı da bugüne kadar yayınladığımız tüm önemli eserlere gösterdiğimiz hassasiyetle yayınlanmasından dolayı mutluluk duyuyoruz.

Başta değerli hocalarımız Hüseyin Algül ve Mustafa Kara olmak üzere eserin hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor, çalışmanın muhabbet, kardeşlik , birlik ve beraberlik duygularımızı güçlendirmesini diliyorum.

Recep ALTEPE

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

Handan Temelöz Hanımefendi'nin Ehl-i Beyt'i ihtiva eden isimleri yaprak üzerine aktaran bir çalışması. (Bursa)

Tahdis-i Nimet

Vâhid-i mutlak Allah'ım Girdigâr olmuş bana
Menba-ı feyzim Resûl kâmkâr olmuş bana

Râfızîlik şiâlık isnad eder düşmanlarım
Bilmiyor bî-çâreler bu iftihâr olmuş bana

Hakk'a rehber Ehl-i beyt-i Mustafâ'dır şüphesiz
Onlara arz u mahabbet kâr u bâr olmuş bana

Feyz-i Hak âl-i abâdan halka tevzi' olunur
Bu sırât-ı müstakîmdır restegâr olmuş bana

Şemsi-i Mısrî muhibb-i hânedân olmaklığım
Mahz-ı ihsân u kerem Perverdigâr olmuş bana

22 Relulahir 1345
16 Teşriniemel 1926

ÖNSÖZ

Üzerinde yaşadığımız bu dünyanın değişen ve değişmeyen kanunları vardır. Süreleri farklı da olsa her kıtanın soğuğu ve sıcağı vardır. Müddetleri değişse de her iklimin gecesi ve gündüzü vardır.

Bu dünya üzerinde yaşayan milyonlarca canlının en mükemmeli kabul edilen insanın da farklı olan ve olmayan özellikleri vardır. Menüleri çok çeşitli de olsa yemek ve içmek olmazsa olmaz bir ihtiyaçtır. Renkleri farklı da olsa doğmak ve ölmek insan için hiç değişmeyen bir ilkedir.

Doğan her insan insanları sevindirmiş, ölen her ademoğlu da üzmüştür. Doğumun şarkıları bir başka coşkun ve şen-şakrak, ölümün mersiyeleri bir başka suskun ve tepe-taklak…

Ölenin ardından iyiliklerini sayıp dökmek anlamına gelen mersiye, insanoğlu kültürünün en yaşlı unsurlarından biri olsa gerektir. Hatta ilk mersiyenin Hz. Adem ve Havva tarafından terennüm edildiği söylenebilir.

Ademoğlu sadece sevdiği insanlara değil bazen evinde beslediği kedi-köpeğe, bazen düşmanlarına kaptırdığı şehir ve kasabaya da mersiye yazmıştır.

Konunun diğer kültür ve coğrafyalardaki manzaralarını bir tarafa koyarak İslam kültür tarihine bakıldığında birçok şahsiyet için mersiye yazıldığı görülür. Söz konusu şahsiyetlerin bir kısmı âlim ve ârîflerdir, bir bölümü üst düzey yönetici ve onların yakınlarıdır. Fakat bunların hiç biri Hz. Hüseyin'in şehadeti üzerine yazılan mersiyelerin adedine yaklaşamamıştır.

Hz. Peygamber'in vefatından 24 sene sonra Hz. Ali ile Hz. Ayşe arasında cereyan eden Cemel Vakası ve bir sene sonra Hz. Ali ile Muaviye arasında vuku bulan Sıffîn Savaşı, müslümanlar arasında derin görüş ayrılıklarına sebep olmuştur. Bunları şöyle özetlemek mümkündür:

1. Hz. Ali haklıdır, Hz. Ayşe ve Muaviye haksızdır.

2. İkisi de haklıdır, içtihat farklılığı vardır.

3. Taraflar komplo neticesinde birbirleriyle savaşmışlardır, tekfir edilmeleri yanlıştır.

4. Birinci ve ikinci grup arasındaki "makas" açıla dursun bir grup Müslüman da sessiz kalmayı tercih etmiş, Ashab'a saygıda kusur ederiz düşüncesiyle "kılıçlarımızın karışmadığı olaylara dilimizi de karıştırmayalım" şeklinde düşünmüştür.[1]

Sıffîn'den 23 sene sonra 680'de Kerbelâ'da Hz. Hüseyin'in şehit edilmesi ise bu ayrılık ateşini daha da alevlendirmiş, nefret duygularını derinleştirmiş, Şiî-Sünnî farklılığının merkezine oturmuştur.

Vefat eden/şehit olan insanların toplum içindeki yeri ve hizmetlerine göre anma merasimleri şekil almış, bazen günlerce yas tutulmuş, vefatın sene-i devriyeleri vesile edilerek hüzün geri gelmiş bazen de yüzyıllar boyu yaşatılarak adeta "unutma, unutturma" uyarısının gereği yapılmıştır.

İslam dünyasında bu son maddenin tek örneği vardır: Hz. Hüseyin. Bu coğrafyada her zaman anılan, kabirleri her zaman ziyaret edilen büyük şahsiyetler, âlimler, ârifler,âşıklar,sanatkarlar, yöneticiler vardır. Fakat Hz. Hüseyin kadar bütün İslam ülkelerinde özellikle Muharrem ayında ve bu ayın 10. gününde derin bir hüzünle anılan başka bir şahsiyet yoktur. Bunun sebeplerinden iki tanesi çok önemlidir:

1. Hz. Peygamber'in torunu oluşu

2. Yakınlarıyla beraber gaddarca şehit edilmesi

Bugünkü Irak'ta bulunan Kerbelâ şehrinde yaşanan acı olay o gün bugün 'Müslümanım' diyen herkesi üzmüş, özellikle Şiîler bu olayın etrafında kenetlenmiş ve on beş asırdan beri 10 Muharrem'de sadece yas tutmamış kendilerini zincirlerle kan-revan içinde bırakmış, Hz. Hüseyin'in duyduğu ızdırabı her yıl yeniden yaşamak istemiş, ona bu muameleyi reva görenleri nefretle ve şiddetle lanetlemiştir.

Kerbelâ olayının cereyan ettiği günlerde yönetimin başında Muaviye'nin oğlu Yezid bulunduğu için İslam âlimlerinin gündemine o yıllarda bir soru daha ilave edilmiştir:

1 Konunun detayları DİA'nın ilgili maddelerinde vardır: Cemel, Sıffîn, Havaric, Kerbelâ, Hüseyin, Nâsıbe...

Yezid'e lanet okumak caiz midir değil midir?

Şiî dünyasının bu soruya vereceği cevap bellidir. Sünnî ulema ise farklı görüşler ileri sürmüştür. Ali b. Osman Uşî (öl. 1179) meşhur *Emalî* şerhinde caiz değildir derken, meşhur kelamcı Taftazanî (öl. 1390) "bal gibi caizdir" demiştir. Gazalî'nin (öl. 1111) ılımlı görüşü şöyledir: Bir kişi Yezid'e lanet okumakla sevap kazanamaz. Şeytana bile lanet okumaktansa zikir, istiğfar, Kur'an tilaveti gibi ibadetlerle meşgul olmak daha iyidir. İbnü'l-Cevzî (öl. 1200) ise lanet okunabilir görüşünü savunan bir risale kaleme almıştır. Aynı meseleye farklı bakışlar bugün de devam etmektedir.

Şiî-Sünnî yönetimler arasında siyasî rekabet ve savaşlar gündeme geldikçe bu konu da alevlenmiş Şiîler anma merasimlerinin tel'în atmosferini güçlendirirken, Sünnîler "bu yarayı her gün her gün kaşımayalım" tezini savunur hale gelmişlerdir.

Bir taraf "her yer Kerbelâ her gün Aşura" derken diğer taraf adeta "tatlı yiyelim tatlı konuşalım" tezini savunmaya başlamıştır.

Bu iki aşırı ucun ortasını bulan olmadı mı diye bir soru sorulursa bize göre oldu ve bu zümrenin adı dervişler, sufîlerdir. Sünnî muhitte yaygın olan tarikatlarda özellikle Osmanlı topraklarında faaliyet gösteren tekkelerde 10 Muharrem törenleri zamanla temel ritüellerden biri haline gelmiştir. Bu hassasiyet her tarikatta eşit seviyede görünmüyorsa da Ehl-i Beyt ve on iki imam mahabbetinin öne çıktığı, Muharrem ilahileriyle ve Kerbelâ sohbetleriyle farklı bir atmosfer yakalanmıştır. Bazen Alevî neşve bazen teşeyyu' adını alan bu anlayış, tasavvuf edebiyatının da ana renklerinden birini oluşturmuştur. Bu "orta yol" vurdum-duymaz bir tavrı reddettiği gibi birilerine karşı kindarâne bir tavır takınmayı da asgariye indirmiştir. Çünkü tarihî bir olayı gerçeğe en yakın bir şekilde öğrenelim derken gönlümüzü kin bulutlarıyla karartmanın gereği yoktur. Vazifemiz birilerine küfretmek değil benzer hataları yapmamaktır. Yezid'e lanet okurken şeytanın tuzağına düşmemektir.

Şeyh Kenan Rifaî'nin cümlesi bu son görüşü özetliyor: "Nefsin Yezidi senin içinde olduğu halde bundan bin üç yüz şu kadar sene evvel gelen Yezid'e lanet ne kadar abestir! Onun için ya hayır söylemeli ya susmalı."

Türk edebiyatında mersiyenin ikiz kardeşi olan bir kelime daha vardır: Maktel. Kastamonulu Yusuf-i Meddah'ın 1362'de kaleme aldığı 3313 beyitlik *Destân-ı Maktel-i Hüseyin* bu türün en eski örneklerinden biridir. Maktel yazanlardan biri de Bursalı

Lamii Çelebi'dir (öl. 1532).

Osmanlı toplum ve zihniyetini besleyen Türkçe kitapların başında yer alan Bayramî dervişi Yazıcızâde'nin (öl. 1451) *Muhammediye* adlı eserinde konu ile ilgili 54 beyitlik manzume vardır. İki beyti şöyle:

Yezid'e lanet olmazdı zaman-ı evvel içinde

Veli sonra gelen etti, ederiz etme istib'âd

Resulullah'ın ol zira ihanet eyledi ehlin

Pes oldu lanete layık çu Hak'dan eyledi ilhad[2]

Muhammediye'yi *Ferahu'r-Ruh* adıyla şerh eden Celvetî İsmail Hakkı Bursevî (öl. 1725) farklı görüşleri belirttikten sonra Yazıcızâde'nin tavrını benimsemiş "ulemayı küçük görmek ve onlarla alay etmek küfür olunca, her bakımdan gözetilmesi gereken Resulullah'ın hanedanını küçük görmek nasıl küfür olmaz? Böyle kafir nasıl lanetlenmez? Allah ona ve yardımcılarına lanet etsin"[3] demiştir.

Ashab ve Rafizî kelimesiyle andığı Şia ile ilgili düşüncelerini şöyle açıyor: "Ehl-i sünnet Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ve âl-i Resul'ü mutlaka severler. Allah ve Resul'ü de onları sever. Hasedciler-Hariciler ve Nevasıb vs. onu sevmezler. Âl-i Resul'e buğz edenler Allah ve Resul'ü katında buğz edilenlerden olurlar. Amma Rafızîlerin mahabbeti makbul değildir. İfrattır, Şeyheyn'e (Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer) buğz etmeleri Hz. Ali ve evladına buğz etmeleri hükmündedir. Zira bunlar bir zincirin halkaları gibidir."

Mümini kafir eyler işbu velâ

Vardır işbu velâda nice bela

Mümin oldur ki cümle Ashab'ı

2 Yazıcızâde Mehmed Efendi, Muhammediye, nşr. Amil Çelebioğlu, Ankara, 1987.

3 İsmail Hakkı Bursevî, Ferahu'r-ruh, Bulak, 1252, s. 245-247. Eser yeni harflere de aktarılmıştır. Mustafa Utku, Bursa 2006, c. VI. s. 236,

Seve fark etmeye ferdi asla[4]

Zeyniyye tarikatına mensup ve Bursa'da medfûn Abdüllatif Kudsî'nin yanında yetişen Şeyh Vefa'nın müridi Sinan Paşa (öl. 1486) *Tazarruname* isimli muhteşem eserinde Hz. Hüseyin'e tahsis ettiği bölümde isim vermeden düşüncelerini ifade etmiştir: "Zamanında hilafet onun idi, hatta muhalefet edenin idi. İmarete o mustehik idi, o davide muhik idi... Katilleri tâğî idi. Âsî olan bâğî idi."[5]

Kerbelâ olayını anlatan tarih kitapları bir tarafa konuyu manzum-mensur olarak ele alan pek çok eser kaleme alınmıştır. Bunların en meşhurlarından biri Hüseyin Vaiz-i Kaşifî'nin (öl. 1505) *Ravzatu'ş-şüheda* adlı Farsça eseridir. Molla Cami'nin müridi ve bir Nakşibendî dervişi olmasına rağmen eserindeki Ehl-i Beyt mahabbetini çok güzel bir şekilde vurgulaması sebebiyle Şiîlerce benimsenen eser yüzyıllarca ilgili törenlerde okunagelmiş, okuyanlara da Ravzahan adı verilmiştir. Eseri Aşık Çelebi (öl. 1572) *Terceme-i Ravzatu'ş-şüheda* adıyla Türkçeye tercüme etmiştir.[6] On bölümden meydana gelen eserin ilaveli bir Türkçe tercümesini de Kerbelâlı şair Fuzulî (öl. 1556) *Hadikatü's-sueda*[7] adıyla kaleme almıştır. Osmanlı topraklarında yaygınlık kazanan bu eseri Muharrem'de okuyanlara Hadikahan denmiştir.

Fuzulî'ye göre Kerbelâ'yı dolayısıyla âl-i abâyı anmak şerefli bir davranıştır, günahların affına sebep olur:

Tekrar-ı zikr-i vâkıa-yı deşt-i Kerbelâ

Makbul-i hâs u âm u sıgar u kibardır

Takrir edenlere sebeb-i izz u ihtişam

Tahrir edenlere şeref-i rûzigârdır

***

Yâd et Fuzulî âl-i abâ hâlin eyle âh

4 İsmail Hakkı Bursevî, age, s. 243.

5 Sinan Paşa, Tazarruname, nşr. Mertol Tulum, Ankara, 2001, s. 247.

6 Kenan Özçelik bu eser üzerine doktora tezi hazırlamaktadır.

7 Nşr. Şeyma Güngör, Ankara, 1987.

Kim berk-i âh ile yakılır hırmen-i günâh

İnlemek âl-i nebî vü müslümana şüphesiz

Bende-i âl-i abâya mûcib-i gufran olur

Kerbelâ için mersiye okuyanlara mersiyehân, nevheger, ravzahan gibi isimler verilirken zamanla bu merasimler için özel mekanlar yapılmıştır. Hindistan bölgesinde İmambâra adını alan bu mekanlar mâtemgâh, mâtemhane, mâtemgede, beytu'l-hazen olarak da isimlendirilmiştir.

Bu mekânların meşhur isimlerden biri de Hüseyniyye'dir. Kerbelâ sebebiyle gündeme gelen zulüm, baskı ve işkence yüzyıllar boyu Şiî toplumun düşmanlarını da içine alacak şekilde işlenmiştir. Safevîler döneminde bu oklar Osmanlılara çevrilirken, Şahlık döneminde de söz konusu aileye çevrilmiştir. Bunun için "hükümet aleyhindeki gösterilere zemin hazırlıyor" gerekçesiyle 1928'de İran'da söz konusu törenler kısıtlanmış 1935'te yasaklanmıştır.

Son Yüzyıl

Bektaşî Sâmih Rifat mersiyelerini *Nefâisu'l-enfas* adlı risalede 1904'te bir araya getirmiştir. Bedevî ve Celvetî dervişi olan Kazım Paşa'nın aynı konu ile ilgili manzumeleri *Makalid-i Aşk* adıyla 1884'te Kadirî-Üveysî meşrepli Osman Şems Efendi'nin Mersiye-yi Cenab-ı Seyyidü's-şüheda'sı ise 1909'da İstanbul'da basılmıştır. Şems Efendi'nin "bugün mâh-ı Muharrem vakt-i mâtemdir safa olmaz" mısraı ile başlayan ve elli bendden oluşan muhammes mersiye, Rifaî şeyhi Hayrullah Taceddin Efendi (öl. 1954) tarafından 1909'da yayınlanmıştır (Nşr. Selami Şimşek, İstanbul, 2012).

Osmanlı döneminde gerek padişahlar gerekse Şehzâde Cem, Şehzâde Mustafa başta olmak üzere birçok şahsiyet için mersiyeler yazılmıştır. Fakat mersiyenin konusu kim olursa olsun Muharrem, Kerbelâ, Yezid kelimeleri mutlaka gündemdedir. İşte XIX. Yüzyılın başında III. Sultan Selim ile ilgili mersiyede 21 defa tekrar edilen beyit:

Kerbelâ'ya döndürüp İstanbul'u hasım-ı pelid

Han Selim'i bir alay kavm-i Yezid etti şehid

Mersiye Hz. Adem ile başladığına göre son insana kadar devam edecek demektir. Toplumların, devletlerin dolayısıyla sanatkârların konuya olan alakasına göre mersiye yazanların adedi değişmektedir. Osmanlı coğrafyasında daha çok tekkelerle iç içe olan bu geleneğin 1925'ten sonra zayıfladığını söylemek yanlış olmaz.[8]

Osmanlı ve Cumhuriyet dönemini idrak eden ve her iki dönemde de mersiye yazan dervişlerden birisi de Bursa Mısrî dergâhı şeyhi Mehmed Şemseddin (Ulusoy) Efendi'dir (öl. 1936).

Elinizdeki kitap üç bölümden meydana gelmiştir. Birinci bölümde ehl-i beyt konusu, ikinci bölümde Kerbelâ faciası anlatılmış olup her iki bölüm de Hüseyin Algül tarafından kaleme alınmıştır. Üçüncü bölüm ise ehl-i beyt, Kerbelâ ve Hz. Hüseyin ile ilgili manzume ve mersiyeleri ihtiva etmektedir. Bu şiirlerin hepsi yukarıda ismi geçen Mehmed Şemseddin Mısrî Efendi'ye ait olup *Eş'ar-ı Şemsî* (EŞ) adlı divanından ilk defa Mustafa Kara tarafından yeni harflere aktarılmıştır. Bu konuda yardımcı olan Kenan Özçelik ve Olcay Kocatürk'e teşekkür ederiz.

Bir çeşit 'aşure' olan elinizdeki eserin basımını üstlenen Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe ve mesai arkadaşlarına teşekkür ederiz.

Torunlarımıza ithaf ettiğimiz bu eserin önsözünün sonunda Haşr suresinin ikinci ayetinin son kısmını tekrar ederiz: '…Düşünün de ibret alın ey akıl sahipleri.'

Hüseyin Algül-Mustafa Kara

10 Muharrem 1436

3 Kasım 2014

Bursa

8 Kerbelâ olayı ve mersiyeleri hakkında geniş bilgi için bk. Mehmet Arslan-Mehtap Erdoğan, Kerbelâ Mersiyeleri, Ankara, 2009. Çeşitli Yönleriyle Kerbelâ, nşr. Alim Yıldız, Sivas, 2010, 3 cilt.

Medh-i Âl-i Resûl

Nâ'il-i lutf u inâyet olmak istersen hemân
İlticâ et hamse-i âl-i abâya her zamân

Bâb-ı vâlâ-yı cenab-ı hânedândan başka yok
Ol kapudur kâinâta şüphesiz dâru'l-emân

Fahr-i âlem Şâh-ı merdân nûr-ı vâhid yek-vücûd
Eyle istimdâd Nebî ile Veliden hîn ü ân

Feyz-i Hakk'a erdiler âl-i Resûl'ün bendesi
Onlara lütfunu ibzal etti Zât-ı Müsteân

Şemsi-i Mısrî yapış bâb-ı Ali'ye sıdk ile
Dergeh-i âl-i abâdır mültecâ-yı ins ü cân

7 Cemaziyelevvel 1342